

Mükellef olmayan kişinin teknesiyle tuttuğu balıkların satışında vergileme ve belge düzeni hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.4.DEF.0.53.10.00-GVK-84-26
Tarih	11.11.2011

T.C.

RİZE VALİLİĞİ

Defterdarlık Gelir Müdürlüğü

Sayı : B.07.4.DEF.0.53.10.00-GVK-84-26

11/11/2011

Konu : Zirai Kazanç Mükellefiyeti Hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, 12,87 metre boyunda balıkçı gemisiyle balıkçılık faaliyetinde bulunduğunuzu ve herhangi bir mükellefiyet kaydınızın bulunmadığını belirterek; söz konusu faaliyetinizden dolayı mükellefiyet tesisinin gerekip gerekmediğı, tuttuğunuz balıkların satışı sırasında gider pusulası düzenlenip düzenlenmeyeceğı, tutulan balıkların satılmak üzere kendinize ait kamyonete sevki sırasında sevk irsaliyesi düzenlenip düzenlenmeyeceğı, tutulan balıkların satış işlemine konu olması halinde Katma Değer Vergisi Kanunu karşısındaki durumu ile yanınızda çalıştırdığınız işçilerden dolayı Gelir Vergisi Kanunu yönünden herhangi bir sorumluluğunuzun bulunup bulunmadığı hususlarında Defterdarlığımızdan görüş talep ettiğiniz anlaşılmaktadır.

A- GELİR VERGİSİ KANUNU UYGULAMASI YÖNÜNDEN:

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 52 nci maddesinde, "Zirai faaliyetten doğan kazanç zirai kazançtır. Zirai faaliyet; arazide, deniz, göl ve nehirlerde, ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla veyahut doğrudan doğruya tabiattan istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların mahsullerinin istihsalini, avlanmasını, avcılar ve yetiştiricileri tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu mahsullerden sair bir şekilde faydalanılmasını ifade eder.

...

Satışların dükkân ve mağaza açılarak yapılması halinde, mahsullerin dükkân ve mağazaya gelinceye kadar geçirdikleri safhalar zirai faaliyet sahasında kalır. Çiftçiler tarafından doğrudan doğruya zirai faaliyetleri ile ilgili alım satım işlerinin tedviri için açılan yazıhaneler, faaliyetleri bu mevzu münhasır kalmak şartıyla dükkân ve mağaza sayılmaz.

Yukarıda yazılı faaliyetlerin içinde yapıldığı işletmelere zirai işletme, bu işletmeleri işleten gerçek kişilere (Adi şirketler dâhil), vergiye tabi olsun veya olmasınlar çiftçi ve bu faaliyetler neticesinde istihsal olunan maddelere de mahsul denir." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasında ise, çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançların, bu Kanunun 94 üncü maddesine göre hâsılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirileceği, ancak 54 üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler ile bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olan çiftçilerin kazançlarının gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilânço esasına göre) tespit olunarak vergilendirileceği, kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin bu kazançları için beyanname vermeyecekleri hüküm altına alınmıştır.

Kanunun, işletme büyüklüğü ölçülerinin belirlendiği 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde 2 nci grup olarak, denizlerde yapılan balık avcılığında toplam tekne boyu -20- metreyi aşanların zirai kazançlarının gerçek usulde tespit edileceği hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla, balık avcılığı faaliyetinizden elde ettiğiniz kazanç zirai kazanç olup, sahibi bulunduğunuz balıkçı gemisinin boyunun Kanunun 54 üncü maddesinde belirlenen işletme büyüklüğü ölçüsünü aşmamasından dolayı kazancınızın tevkifat usulüyle vergilendirileceği tabiidir.

Öte yandan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi ile de, gelir vergisinden muaf olanların veya gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin yanında çalışan işçilerin ücretlerinin gelir vergisinden istisna edilmesinden ötürü gelir vergisi stopajı yönünden mükellefiyet tesis edilmesine gerek bulunmamaktadır.

B- KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU UYGULAMASI YÖNÜNDEN:

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde, Türkiye'de ticari, sınaî, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu, söz konusu maddenin devamında; ticari, sınaî, zirai faaliyet ile serbest meslek faaliyetinin devamlılığı, kapsamı ve niteliğinin Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre; Gelir Vergisi Kanununda açıklık bulunmadığı hallerde, Türk Ticaret Kanunu ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre tayin ve tespit edileceği,

Anılan Kanunun 17/4-b maddesinde ise, Gelir Vergisi Kanununa göre gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler tarafından yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'den istisna olduğu hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçi olmanız münasebetiyle, zirai faaliyet kapsamında yapacağınız teslim ve hizmetler KDV'den istisna tutulacaktır.

C- VERGİ USUL KANUNU UYGULAMASI YÖNÜNDEN:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 229 uncu maddesinde, faturanın, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olduğu hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanunun 230 uncu maddesinin (5) numaralı bendinde, "Satılan malların teslim tarihi ve irsaliye numarası, (Malın alıcıya teslim edilmek üzere satıcı tarafından taşındığı veya taşıtırıldığı hallerde satıcının, teslim edilen malın alıcı tarafından taşınması veya taşıtırılması halinde alıcının, taşınan veya taşıtırılan mallar için sevk irsaliyesi düzenlemesi ve taşıtta bulundurulması şarttır.)", 232 nci maddesinde, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
2. Serbest meslek erbabına;
3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;
4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;
5. Vergiden muaf esnafa

sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler." hükümlerine yer verilmiştir.

Mezkûr Kanunun 234 üncü maddesinde, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin, vergiden muaf esnafa yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulasının vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura

hükmünde olduğu belirtilmiştir.

Diğer taraftan, anılan Kanunun 235 inci maddesinde, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden satın aldıkları malların bedelini ödedikleri sırada iki nüsha makbuz tanzim etmeye ve bunlardan birini imzalayarak satıcı çiftçiye vermeye ve diğerini ona imzalatarak almaya mecburdurlar." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yapılan hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, gerçek usulde gelir vergisi ve katma değer vergisi mükellefiyetinizin bulunmaması dolayısıyla, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin, satın aldıkları balıkların bedelini ödedikleri sırada müstahsil makbuzunu düzenlemeleri ve şahsınıza imzalatarak bir nüshasını tarafınıza vermeleri gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026